

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A főváros ásványvíz-üzeme*

Forrás:

Új Budapest

Bp.
(Hely)

1922. II. 24
(Idő)

(Köt. v. füzet)

Osztályozás

Tárgy

551.23

Hely

Idő

"1922"

Személy

A főváros ásványvíz-üzeme

A Hungaria-forrás csodatevő vize — Ingyen utalványt kapnak a szegény betegek — Nagy vita a pénzügyi bizottságban az üzemről

A háboru előtti Magyarország egyike volt Európa ásványvizekben és gyógyforrásokban leggazdagabb országainak. A kégyetlen trianoni béke elszakította tőlünk az ásványforrásokban bővelkedő Felvidéket, Erdélyt. Így veszett el Pöstyén, Bártfa, Buziás, Szováta és a többi külföldön is ismert fürdőhelyeink. Szomorú végzetünkben némileg vigasztalunk nézve, hogy megmaradt az ország legjelentőségesebb és gyógyforrásokban leggazdagabb fürdővárosa: Budapest.

A háboru alatt és az azt követő még rosszabb időkben a fokozódó nélkülözések felkeltették az életösztönt, amely leleményesebbé, látóbbá tesz. Gondoskodni kellett a hiányok, az elvesztettek pótlásáról. Így volt ez a balneologia terén is. A modern gyógyászatban oly fontos tényezőt képeznek az ásványos gyógyvizek, hogy szerepük ugyyszólván nélkülözhetetlen. A külföldi ásványvizek rossz valutánk miatt megfizethetetlenek, ugyszintén nehezen férhet hozzá a közönség a megszállott és most idegen fenntartás alatt levő országrészek gyógyforrásainak vizéhez s így azoknak belföldi ásványvizekkel való pótlásáról kellett gondoskodnunk.

Nagy szerepet játszott a közelmúltban balneológiai szempontból a Szalvator víz. A hólyaghántalmaknál vesebajoknál az orvosok ugyszólván kizárólag ezt a vizet rendelték. A Szalvator víz behozatala azonban a forrásvidékének elszakadása óta megnehezült, szinte lehetetlenné vált. Főként ez a körülmény terelte rá a közfigyelmet a szintén lythiumos és calcium-hidrokarbonatos és emellett radio-aktív hatású budai „Hungária” forrás vizére.

Az Erzsébet-hid budai hídfője alatt, a Rudas-fürdő felé nyíló kis barlangban van a Hungária-forrás. A forrás előtt most egyszerű melegedő van, amely az ivókurát a téli időben használó közönségnek az idő viszontagsá-

gai ellen védelmet nyújt, sőt mondhatni lehetővé teszi, hogy a forrásnál télen is lehessen ivókurát venni. Eddig ily melegedő nem volt felállítva, ami a közönség egy részét bizony elriasztotta az ivókurának a forrásnál a rosszabb idő beálltával való használatától.

A forrás látogatottsága egész napon át, de különösen a reggeli órákban nagyon élénk. Aki vizet akar inni, az a barlangban levő kis kézipénztárnál fizeti le a víz árát, amely poharankint 50 fillér, az elszállítandó viznél literenkint 1 korona. A poharakat és a palackokat külön erre a célra alkalmazott személyzet mossa és tölti, úgy, hogy a víz kezelése a helyszűke dacára is megfelelőnek mondható.

Érdekes, hogy a forrás látogatottsága azóta növekszik, amióta a vizet pénzért árúsítják. A tanács ugyanis a múlt év nyarán az ásványvíz-üzem működésére felügyelő bizottság javaslatára elhatározta, hogy az árusítást hatósági kezelésbe veszi és mult év augusztus hó 1-től kezdődőleg vezette be az eladási rendszert. Ezzel egyrészt

elejét akarta venni a főváros az eddig divatban volt borralaló rendszernek,

mely a közönségnek a mostaninál lényegesen nagyobb megterheléssel járt és csak egy-két kiszolgáló asszonyt juttatott a köz rovására meg nem érdemelt nagy jövedelemhez. Másodsorban az a cél is vezette a tanácsot, hogy a víz kezelése az adott körülmények figyelembe vételével **higiénikusabb** is legyen. A viznek ingyenes kiszolgáltatását ez a rendelet érintetlenül hagyta azzal az eltéréssel, hogy azoknak a gyógyulást keresőknek, akik a régebben fizetett borralalóknál is olcsóbb eladási egységárát sem tudják megfizetni, **ingyenes utalványért** a helyszínen levő ásványvíz-üzemhez kell menniök, ahol egyszerű jelentkezésre és anélkül, hogy jelentkező nevét kérdeznék, vagy szegénységét igazoltnák, 10–10 ingyenes utalványt szolgáltatnak ki részükre. A Hungária-forrás vizének a környéken egyébként már évtizedek óta nagy híre volt, a budai polgárok egymásnak ajánlották, hatásáról a legújabb nyilatkozatok és ennek tudható be, hogy a forrás vizének gyógyító hatása mindenemü reklám nélkül is lassacskán közismertté vált. Már

(Oldal)

magában véve ásványos alkatrészei is gyógyhatásúvá teszi a vizet, amely gyógyhatást még növel az a körülmény, hogy az ásványos alkatrészek igen hatékony összetételben vannak a vízben jelen és a víz ezenkívül radio-aktív, mely hatás különösen a forrásnál végzett ivókuránál érvényesül.

A Hungária-forrás vizét természetes állapotban palackozva gyógyvízként is forgalomba hozza a fővárosi ásványvíz-üzem, ebben a formában azonban a víz még kevésbé elterjedt, mert a főváros közönsége jórésztben a forrásnál végzi ivókuráját, vagy pedig palackokban töltve a forrástól maga viszi haza a vizet.

De nemcsak természetes állapotban gyógyvízként, hanem szénsavval telítve üdítővízként is forgalomba hozza a fővárosi ásványvíz-üzem a Hungária-forrás vizét.

Kevesen tudják a fogyasztó közönség köréből és a palack egyszerű címkéje sem árulja el, hogy a fővárosi ásványvíz-üzem által forgalomba hozott „Harmatvíz” nem egyéb, mint a Hungária lythiumos gyógyforrásnak szénsavval telített ásványvize. A Harmatvizet a közönség tulnyomó része mindeztől csak mint kellemes ízű üdítővizet fogyasztotta. Ha át fog menni a közutadba, hogy Harmatvíz formájában nem egyszerű kut vagy forrásvizet iszik szénsavval telített állapotban, hanem a Hungária-forrás értékes gyógyvizét, úgy meggyőződésünk szerint a Harmatvíz népszerűsége és közkedveltsége még inkább növekedni fog.

Az ásványvíz-üzemben így is serény munka folyik. Ez az üzem ugyan magán viseli annak a bélyegét, hogy háboru alatt keletkezett és a háborút követő nehéz idők közepette még nem volt meg a lehetőség az üzem teljes modernizálására; az üzemből uralkodó szellemből, a szakértő vezetőség ügybuzgalmából és az ügyes, értelmes személyzet szorgalmából megállapítható azonban, hogy

az ásványvíz-üzem kezdetlegessége dacára is a fővárosnak egyik fejlődéskepes, nagyraható üzeme.

A mai üzem tulajdonképpen csak magja annak a nagyra tervezett vállalkozásnak, mely a főváros többi gyógyforrásának, nevezetesen a Szent Gellért-fürdő, Széchenyi- (artézi) fürdő forrásainak vizét lesz hívatva nemcsak a székesfővárosban és nemcsak a belföldön, hanem a gazdasági viszonyok kedvező kialakulásával a külföldön is forgalomba hozni.

Az ásványvíz-üzem költségvetését egyébként a

napokban tárgyalta a pénzügyi bizottság, amely alkalommal *élénk vita* fejlődött ki. *Platthy* György bizottsági tag a költségvetés realitása érdekében haszonbér-összeg beállítását kívánta a mérlegbe. Kifogásolta továbbá, hogy a Hungária-forrás vizét a főváros a forrásnál poharanként és palackonként pénzért árusítja, amely körülmény megszünteti a gyógyforrás ingyenes jellegét, jóllehet ez utóbbi felfogása szerint nagyobb közérdek, mint a pénzért való árusítás révén elérhető jövedelmezőség.

Platthy indítványához csatlakozott *Joanovich* Pál bizottsági tag is, aki egyébként birálatában tovább menve, annak a véleményének adott kifejezést, hogy az ásványviz-üzemnek a székesfőváros részéről való fenntartása nem indokolt.

A felszólalásokra

Berczell Jenő dr. tanácsnok

reflektált, aki beszédében rámutatott arra, hogy

a Hungária forrás vizének a forrásnál való árusítását higiénikus szempontok és a főváros anyagi érdekeinek védelme tették szükségessé.

Az árusításból a közönségre *semmi anyagi megterhelés nem háramlik*, mert a közönség olcsóbban juthat a vízhez, mint azelőtt, mikor borraivalót kellett fizetni, valóságban tehát tulajdonképen csak az az a két-három árusító asszony károsodik, ha ugyan ezt károsodásnak lehet nevezni, akik a köz rovására eddig naponta százakra menő, szerinte meg nem engedhető jövedelemhez jutottak.

A szegény néposztály az üzemnél kiszolgáltott ingyen utalvány révén teljesen díjtalanul juthat a vízhez.

Tervbe vette a főváros egy csinos stílusos ivócsarnoknak a forrásnál való létesítését olyképen, hogy a terveket a főváros készítené el és mintegy előírná a kiviteli módozatokat, a kivitelre azonban nyilvános versenytárgyalást írna ki és a legkedvezőbb ajánlattevő építené fel a kioszk-szerű étkezőhelyiséggel ellátott ivócsarnokot, amelynek használatáért bizonyos számú éven át bért nem fizetne és ez a felépítmény azután az így megállapított bérletidő lejártával a székesfőváros birtokába menne át. Ehhez a tervhez az ásványviz-üzem felügyelő-bizott-

sága is hozzájárult, a mai állapot tehát a forrásnál csak átmenetinek tekinthető.

Rámutatott *Berczell* tanácsnok arra is, hogy az ásványviz-üzem nem szódaviz-gyár, mert ebben ásványos gyógyvizet telítenek szénsavval és úgy a telítés, mint a viznek forgalombahozatala szakértő igazgató vezetésével, a legnagyobb gondossággal történik. Az üzem eddig azért nem volt jövedelmező, mert egyrésztől palackhiánnyal küzdött, a palackok beszerzése ugyanis belföldi termelés hiánya miatt külföldről (Csehországból) történik és a politikai, valamint gazdasági nehézségek miatt állandó akadályokba ütközött.

Ma az üzemnek nagy palackkészlete van, tehát módjában lesz a nyári főidény beálltával üzemét nagyobb mértékben fejleszteni s így valószínű, hogy

napi 10—15.000 palackos termeléssel lesz elérhető.

Az üzem a jelenlegi palack-egységárak és jelenlegi téli, tehát mérsékelt forgalma mellett máris jövedelmező, de reméli, hogy ez a jövedelmezősége a nyári hónapokban még fokozódni fog. Azt hiszi, hogy a tényleges eredmény sokkal kedvezőbb lesz a költségvetésben előirányzott összegnél, de helyesebbnek tartja a költségvetés reálitása szempontjából, hogy ha nem fűz vérmes reményeket az üzem jövedelmezőségéhez. Reméli a jövedelmezőséget annyival is inkább, mert ebben az évben nem kell az üdítőviz vállalatokkal oly öldöklő versenyt folytatni az üzemnek, mint a múlt évben, amikor egyik újonnan feléledő vállalat az eladási árakat az önköltségi ár alá leszorította abban a hiszemben, hogy a többi vállalat nem fogja ezt a versenyt kibírni, üzemét beszünteti vagy bérbeadja s ő egyedül marad a piacon, amikor azután az általa megszabott monopolisztikus árakon hozhatja vizét forgalomba. Erre a versenyre minden vállalat ráfizetett, de leginkább a versenyt felidéző vállalat, amely kénytelen volt üzemét bérbe adni.

Kozma Jenő bizottsági tag kérdésére kijelentette még *Berczell Jenő dr.* tanácsnok, hogy *a főváros a vizet külföldre is szándékszik kivinni* és ebből a szempontból főképen Olaszország és a Skandinávfélsziget vehetők elsősorban figyelembe. A mai magas palackárak, továbbá a szállítóeszközök elégtelensége, valamint a korona árfolyamának bizonytalansága miatt azonban ma még igen kockázatos